

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö

Ökad trygghet för visselblåsare (SOU 2020:38)

A2020/01490/ARM

1 Sammanfattning

Skatteverket ser positivt på att skyddet för rapporterade personer stärks, framförallt genom de nya sekretessbestämmelserna.

Skatteverket har ett par synpunkter på lagens utformning vad gäller behandling av personuppgifter samt bevarande och gallring.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Behandling av personuppgifter

2.1.1 Inledning

Skatteverket delar utredningens bedömning att sådan särreglering i förhållande till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen som den föreslagna lagen ger upphov till bör samlas på ett ställe. Frågan är om de föreslagna bestämmelserna i kapitel 6 har redovisats på lämpligast sätt ur ett dataskyddsperspektiv.

2.1.2 Bestämmelserna 6 kap. 1 och 2 §§ (10.5.3 – 10.5.5)

Som framhålls av utredningen gäller dataskyddsförordningen och dataskyddslagen all personuppgiftsbehandling som sker inom ramen för den verksamhet som den nya funktionen för visselblåsare ger upphov till. De föreslagna bestämmelserna i 6 kap. 1 och 2 §§ riskerar emellertid att ge en missvisande bild om vilken omfattning av behandling av personuppgifter som lagen ger upphov till.

Enligt rubriken till kapitel 6 reglerar det ”Behandling av personuppgifter”, vilket rimligen omfattar all behandling av personuppgifter inom den verksamhet som avser visselblåsarfunktionen. I 6 kap. 1 § begränsas emellertid kapitlets tillämpningsområde till att omfatta behandling av personuppgifter i ett uppföljningsärende. Invändningen förutsätter att den verksamhet som sker inom visselblåsarfunktionen kan aktualisera personuppgiftsbehandling även i andra fall än i uppföljningsärenden (vilket Skatteverket inte anser vara uteslutet), dock att det endast är den personuppgiftsbehandling som sker i uppföljningsärenden som särskilt behöver regleras i den föreslagna lagen.

6 kap. 2 § andra stycket hänvisar till att vid behandling av personuppgifter enligt den föreslagna lagen gäller dataskyddslagen, vilket ju bör åsyfta även sådan personuppgiftsbehandling som inte omfattas av kapitel 6, dvs. inte bara uppgifter i ett uppföljningsärende.

För att nå en samstämmighet med 6 kap. 2 § som anger förhållandet till dataskyddsregelverket, bör tillämpningsområdet enligt 6 kap. 1 § första stycket gälla all behandling av personuppgifter i sådan verksamhet som den föreslagna lagen föranleder (i visseblåsfunktionen). Eftersom det av båda särbestämmelserna i 6 kap. 3 och 4 §§ framgår att de endast är tillämpliga på uppföljningsärenden, finns det inte någon anledning att avgränsa kapitlets tillämpningsområde så som föreslås.

Ett alternativ till att göra en ändring av 6 kap. 1 § är att bestämmelsen helt tas bort. Eftersom det av 6 kap. 3 och 4 §§ framgår att dessa bestämmelser gäller i ett uppföljningsärende framstår 6 kap. 1 § första stycket som överflödigt. Den avgränsning i 6 kap. 1 § andra stycket till helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter och annan behandling av personuppgifter som ingår eller kommer att ingå i ett register överensstämmer med vad som anges i artikel 2.1 dataskyddsförordningen, varför behovet av denna reglering i den föreslagna lagen inte framgår.

2.1.3 Känsliga personuppgifter (10.5.9)

Det saknas en bedömning i betänkandet av vilka bestämmelser i dataskyddslagen som ska vara tillämpliga vid behandling av känsliga personuppgifter i den mening som avses i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen. I betänkandet redogörs för att det inte behöver införas någon särskild bestämmelse för behandling av känsliga personuppgifter eftersom behandlingen kan stödjas på artikel 9.2 g i dataskyddsförordning (viktigt allmänintresse). Någon hänvisning till tillämplig bestämmelse i dataskyddslagen finns emellertid inte.

2.1.4 Personuppgiftsansvar

Betänkandet saknar en redogörelse av anledningen till att en reglering av personuppgiftsansvaret inte ansetts nödvändig. En bestämmelse i den föreslagna lagen som anger personuppgiftsansvar i sådan verksamhet som behandlar personuppgifter enligt lagen, hade tydliggjort personuppgiftsansvaret både inom den egna organisationen och för allmänheten.

2.2 Bevarande och gallring

2.2.1 Gallring av personuppgifter (10.5.14)

Enligt 6 kap. 4 § ska personuppgifter i uppföljningsärende gallras när de inte längre är nödvändiga, dock senast två år efter det att behandlingen av uppgifterna i ärendet har avslutats. Samma gallringsfrist anges i 7 kap. 6 § för skriftliga rapporter och dokumentation av muntlig rapportering. Gallringsbestämmelserna ser ut att rikta sig mot samma information, med undantaget att den första endast anger att personuppgifter ska gallras.

Här kan osäkerhet uppstå kring vilka uppgifter och handlingar som ska gallras och vid vilken tidpunkt. Bestämmelserna kanske kan tolkas såsom att 6 kap. 4 § rör uppgifter i databaser, medan 7 kap. 6 § rör allmänna handlingar i sin helhet. Det är dock svårt att fastställa exakt vilka personuppgifter som avses i 6 kap. 4 §.

En annan fråga som uppstår vid läsning av paragrafen är hur dessa bestämmelser kommer förhålla sig till uppgifter som registrerats enligt 5 kap. 1-2 §§ offentlighets- och sekretesslagen (diarieuppgifter), där utgångspunkten för statliga myndigheter normalt är att sådana uppgifter ska bevaras.

Sammanfattningsvis vore det önskvärt med någon form av förtydligande rörande hur 6 kap. 4 § är avsedd att tolkas.

2.2.2 Bevarande och gallring av rapporter (11.5-6)

Enligt 7 kap. 5 § ska den arbetsgivare som bedriver privat verksamhet bevara skriftliga rapporter och dokumentation av muntlig rapportering. När handlingar anges ska bevaras, utan att efterföljas av ”under den tid de är nödvändiga, dock senast i X år” eller liknande, kan detta tolkas som att handlingarna ska bevaras för all framtid. I nästföljande paragraf framkommer dock en gallringsfrist. Enligt 7 kap. 6 § ska skriftliga rapporter och dokumentation av muntlig rapportering gallras när uppgifterna i rapporterna eller dokumentationen inte längre är nödvändiga, dock senast två år efter det att ett uppföljningsärende avslutats. Denna bestämmelse riktar sig till både privata och offentliga arbetsgivare. Här skulle vissa tolkningssvårigheter kunna uppstå, då 5 § kan tolkas som att handlingar hos en privat arbetsgivare ska bevaras, dvs. inte gallras.

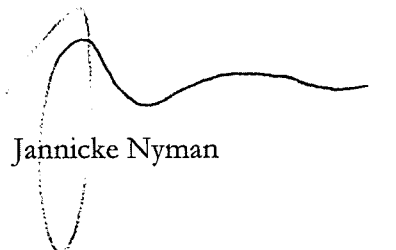
En mer lättöverskådlig indelning vore att förse 5 § med en gallringsbestämmelse för privata arbetsgivare. Exempelvis genom att lägga till att handlingarna ska bevaras så länge som de är nödvändiga, dock inte längre än två år efter att uppföljningsärendet har avslutats. På så vis skulle man kunna ändra 6 § till att endast gälla myndigheter och där föreskriva gallring av allmänna handlingar med samma gallringsfrist, dvs. två år.

En uppdelning av gallringsbestämmelserna utifrån privata och offentliga arbetsgivare skulle kunna leda till att regelverket blev enklare att förstå och tillämpa.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av arbetsrättsjuristen Jannicke Nyman. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, hr-direktören Daniela Eriksson och enhetschefen Daniel Berg.

Katrin Westling Palm

Jannicke Nyman